

Možno konštatovať, že po skončení studenej vojny prišlo k miernemu oslabeniu role USA na európskom kontinente, čo bolo dané nie len zmenou v medzinárodnom systéme ale aj snahou Európy o vlastnú emancipáciu a posilnenie svojho vplyvu. Spojené štáty napriek tomu zostali vplyvným aktérom v európskych bezpečnostných záležitostiach.

Okrem vyššie analyzovaných vzťahov je potrebné upozorniť, že voči doposiaľ dominantnému Západu, či Severu sa na ekonomickom poli vytvára nová protiváha na osi Východ – Juh a Juh – Juh. V súčasnosti už nielen Západ kooperuje transkontinentálne. Dominantní aktéri Východu – Čína, India, spolu s nimi Rusko sa tiež „rozkročili“ ponad kontinenty, a vytvorili také zoskupenia, ako BRICS (Brazília, Rusko, India, Čína, Juhoafrická republika – JAR), IBSA (India, Brazília, JAR), IMSAC (India, krajiny Mercosur, JAR, Čína).

Rusko sa tiež zaslúžilo o vytvorenie Šanghajskej organizácie spolupráce (ŠOS) ako vzájomnej bezpečnostnej organizácie členských krajín Čína, Kazachstan, Kirgizstan, Rusko, Tadžikistan a Uzbekistan. Štátmi s pozorovateľským štatútom v ŠOS sú India, Pakistan a Irán. ŠOS tiež zdôrazňuje ekonomické väzby medzi štátmi, a slúži ako protiváha americkej hegemonii v Strednej Ázii.

Váhu a mocenský potenciál týchto zoskupení poznať nielen v hospodárskej oblasti, ale už i na ich koordinovanom postupe a presadzovaní svojich záujmov na globálnych fórach. Ukázalo sa to počas voľby Turecka za nestáleho člena BR OSN, počas kodanskej konferencie o klimatických zmenách, pri hlasovaniach na valných zhromaždeniach OSN. Rusko a Čína dokážu efektívne blokať prijímanie rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN. Západ dnes vlastne nie je schopný prinútiť lídrov Východu k žiadnym ústupkom. To svedčí o tom, že centrum moci sa začína presúvať, a to nielen na Východ (Hofreiter, 2016).

Použitá literatúra

- BUZAN, B. *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*, Boulder. Colorado: Lynne Rienner Publishers (Second Edition). 393 s. ISBN 978-1-55587-282-3.
- BUZAN, B. WAEVER O., de WILDE, J., 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers. 240 s. ISBN 978-1-55587-784-2.
- HOFREITER, L. *Bezpečnostné prostredie súčasného sveta*. Zlín – VerBum, 2016, ISBN 978-80-87500-79-8, 160 s.
- LASICOVÁ, J., USIAK, J., 2012. *Bezpečnosť ako kategória*, VEDA Bratislava, 2012. ISBN 978-80-224-1284-1.
- BÁTOR, P. *Medzinárodné organizácie a bezpečnosť – NATO a OSN*. In: Zabezpečiť si vedomosti, Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku, 2017, ISBN 978-80-972228-3-3, 69 s.

- MASLOW A. H. 1943. *A Theory of Human Motivation*, *Psychological Review*, 50, 370–396, dostupné tiež na internete: <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>.
- NEČEJ, E., ŽILINČÍK, S. *Analýza návrhu Bezpečnostnej stratégie SR 2017: Porovnanie so strategickými dokumentmi Českej republiky a Poľskej republiky*. STRATPOL. <http://stratpol.sk/wp-content/uploads/2017/08/BSSR-2017-SVK-v-final-OND-final.pdf> 7. 1. 2019.
- ONDREJCSÁK, Róbert, at al. (2004). *Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky po vstupe do Severoatlantickej Aliancie a Európskej únie (východiská a prístupy)*. Bratislava: Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií Ministerstva obrany SR. Bezpečnostná stratégia SR. Dostupné online: <https://www.mod.gov.sk/data/files/833.pdf>, 8. 12. 2018.
- ÖZGÖKER, U., YILMAZ, S. 2016. *NATO and Russia's security dilemma within European Union's far neighbors*. In: *International Relations and Diplomacy*, October 2016, Vol. 4, No. 10, ISSN 2328-2134, s. 656.
- NOVOTNÝ, T. *Bezpečnosť a bezpečnostné hrozby – odporúčania pre aktualizáciu Bezpečnostnej stratégie SR*. Dizertačná práca, APZ Bratislava, 2010, 138 s.
- ŠKVRNDA, F. (2004). *Súčasná chápanie bezpečnosti ako teoretický rámec bezpečnostno-politických analýz*. In: *Hodnotenie bezpečnostného prostredia (východiská a perspektívy)*. Bratislava: Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií Ministerstva obrany SR. Bezpečnostná stratégia SR – Vládny materiál www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-212838.
- VARGA, M. *Mierové operácie OSN*. Diplomová práca. Univerzita Komenského v Bratislave, 2012, s. 87.
- VRŠANSKÝ, P., VALUCH, J. a kol. *Medzinárodné právo verejné. Všeobecná časť*. ISBN 978-80-89447-71-8, Bratislava EUROKÓDEX, 2012, 416 str.
- BUSH, G., W. (2006). *National Security Strategy of the United States – March 2006*. Dostupné online: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2006/> 21. 11. 2018
- CLINTON, B. J. (1994). *National Security Strategy of the United States. 1994–1995, Engagement and Enlargement*, Lexington: Bigger Books. ISBN 978-0-02-881050-8
- CLINTON, B. J. (1998). *A National Security Strategy for a New Century*. Dostupné online: <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/nss/nssr-1098.pdf> 20. 11. 2018.
- Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EU*. Dostupné online: https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_sk_version.pdf, 5. 12. 2018.
- Handbook on United Nations Multidimensional peacekeeping operations, DPKO 2003.
- NATO ALLIED COMMAND TRANSFORMATION. Multiple Futures Project – Navigating Towards 2030, Findings and Recommendations,

NATO HQ. Severoatlantická zmluva.

NATO HQ. The Alliance's Strategic Concept. Brussels: NATO Press Release. Dostupné online: <http://www.nato.int/docu/pr/1999/p99-065e.htm> 5. 12. 2018.

Webster's Online Dictionary. Dostupné na internete: <https://www.webster-dictionary.org/definition/security> 10. 11. 2018.

Zahraničná a bezpečnostná politika. Dostupné online: http://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_sk 15. 12. 2018.